

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND“THE WHITERUTHENIAN NEWSPAPER
„THE FATHERLAND“ОРГАН БЕЛАРУСКАИ НАЦЫЯНАЛЬНА.
ВЫЗВОЛЬНАЙ ДУМКІ

WHITERUTHENIAN NEWSPAPER "BACKAUSCZYNA" ("FATHERLAND")

Authorized by EUCOM HQ: Civil Affairs Division, 1. January 1951, Nr. UNDP 225
Responsible Publisher: Vladimir BORTNIKPrinting Office: Buchdruckerei der Apostolischen Visitatur, München 8, Rosenheimer
Straße 46a — Telefon Nr. 15 81 43

Circulation: 5500 copies. Sponsor: IRO

Post Adress: "Backauscyna", München 22, Herzog-Rudolf-Straße 19/II
Die Administration der Weissruthenischen Zeitung "BACKAUSCZYNA"
München 22, Herzog-Rudolf-Straße 19/II

ГАЗЕТА ВЫХОДЗІНЪ РАЗ У ТЫДЕНІ — ЦАНА 30 Н. ФОН.

№ 78-79

Аўтарак 25 сінкяня 1951 г.

ГОД ВЫДАННЯ 5

Хвала Богу на Вышынях

«І скажаў ім Айл: ии бойтесь, бо вы аявішаца вам вялікую радасць, што будзе ўсім людзям: бо пяпер нарадзіўся вам у месце Давідавым Збаўца, каторы ёсьць Хрыстос; і вось вам знак: вы знойдзеце Дзін'ю ў пляёках, лежаче ў яслях» (Св. Лука, 2—10, 11, 12).

І сціплашаща пастухі на голас Айёна ў Бэлтлеем і знаходзіць там Дзіцятка, назывчайна прыгожасць якога захапляе і расчуліяе іхны сэрцы. І прырода

зъячая зоркай аддае паклон Яму ў падаючу на калені мудрасі з Усходу, як пабачыла нязменную красы Дзіцятка, складаюцу перад Ім падаркі свае.

І шешыца Марыя Маці, аддаючу Яму ў пакоры свае чэсьць Богу, поўны радасці ў сім'і, і стаіць пры ўбогіх яслях святых Язэп — той, якога апеды даручыў Усемагутны Дзіцятку, аб якім Айёна скажаў: «І да-сі Яму ім Езус, бо ён збавіць людзей сваіх ад іхных грахоў». Стаіць як слу-га, чакаючу на загады Уладара свайго.

Іншыя скажаюць, што Езус ён вы-мавіў яго першы раз, а пазней паўта-раў яго часта, калі ў цішыні хаткі свае ў Назарэце вучыў Яго перных людзікі словаў, калі пазней знаёміў Яго з пра-цай стаіля ў сваек майстроўні, або ў хвілінах супачынку, калі кілікай да сябе Езуса-Дзія, каб у дзіціні лепец Яго-ным слухаць голасу Бога.

Паволі й мякка падаючу за акном сінняжынкі на чужую халодную зямлю. Напэўна ѹ там на Бацькаўшчыне так-сама падаючу сінняжынкі, але іх там смутку адначасна, смутку, бо дзе-ж тыя, што тут бываць павінны найпершымі — духоўнікі ѹ кнізі Израэля? Дзе матутыні прадстаўнікі знатных радоў ізраэльскіх, дзе наўчония ѹ кнігах мужы? Святы Язэп ёсьць адзін. Сам із сваім сумам, сам із сваіх радасці. І вусны ягоныя шепчуць пудоўныя словаў: Езус. Ен вы-мавіў яго першы раз, а пазней паўта-раў яго часта, калі ў цішыні хаткі свае ў Назарэце вучыў Яго перных людзікі словаў, калі пазней знаёміў Яго з пра-цай стаіля ў сваек майстроўні, або ў хвілінах супачынку, калі кілікай да сябе Езуса-Дзія, каб у дзіціні лепец Яго-ным слухаць голасу Бога.

А калядная зорка таемна ззяе-зіха-ці над стайнай Бэлтлеемскай і ўсі прырода, зачараваная сімым бескам, га-тецца да радаснага адраджэння.

З расчулінем глядзяць вочы Марыі на Хрыста, а ляжыць Ен не на макіх падушках, на ў прыгожым палацы, а ў стайні, у яслях, у вялікай убогасці. Ен найбяднейшы й найбольш багаты каханьнем сваім, які не ёсць няшчаснаму чалавечству цудоўны Дар Любові, каб асьвяціць ей і сагрэй закамялель ў злосці ѹ гаізме сэрцы людзей. І рос між імі, і хадзіў, і жыў, і наўчаваў іх, сеі зерніты-словы Божыя ў душы ѹ сэрцы іх. Нёс з сабой радасць глебо-кую ѹ спакой Божы, прынёшы на сябе найвялікшыя цярпеньні й мукі за вя-лікое каханье роду чалавечага, панёс крыж на Гальготу й памёр з найсало-шымі словамі любові й прабачэння.

І памёр на крыжы Бог Любові, каб праз цудоўнае зъмёртвых-паўстанье дац налозе на вечнае збаўленне тым, што ѹ Яго паверылі.

І міналі гады — стагодзьдзі ѹ забыліся людзі, а ў цудзе Бэлтлеемскі, дали за-сохнуць зірнікі слова Божага ў сэрцах сваіх, дзеля дачаснае матарыяльнае карысці адльішлі ад Прайдулы вечнае. Зло ѹ эгаізм запланавалі ўзноў ў на пля-ніце нашай: войны, бясправіе, крыйта, распуста.

І даромна кіча кахаючае сэрца Хры-ста, каб апамяталіся людзі, каб павя-рунілі на правільны шлях: нарадэмна што год цудоўна възле зорка калядная — на-дна доступна да сэрца людзікі, бо яны халодны і замкнены.

І забыўся чалавек, што яна ѹ не будзе міру людзікага бязь міру Божага, і што на зборы ўмацует яго. Толькі гады заплануе мір Божы, калі каханы чалавек будзе яго мець у сваім сэрцы, калі прыйме ѹ яго маленькага нованараджанага Хрыста, калі замкни-нае ѹ эгаізме ѹ злосці сэрца людзікіх загарыца агенчыкам каханья.

А ўсё-ж такі калядная зорка на тра-циць нарадзе ўзнайсці дарогу да сэрца людзікага, яна яшчэ й яшчэ загараеца цудоўным таемным бескам у сінкяную ноц. Яна рассыпаецца на маленчыкі дробныхіх борачкі, што зъялоць на мільёнах калядных ялінак. І яшчэ й яшчэ раз працягвае Божая Дзіцятка ѹ стаіць пажаданыні за нарады Каляды і Новага Году.

І пераліваюца тысячамі хварбай раз-накалерныя зоркі на ялінках. І дзіва!.. тумане сінняжынкі за акном. У матымі сінняжынкі выгнанскага лістру сідзіць агентычыкі вочы вуглядзіцца ў агентычыкі сінечак.

* * *

Закружыліся, засталі у сінкяним

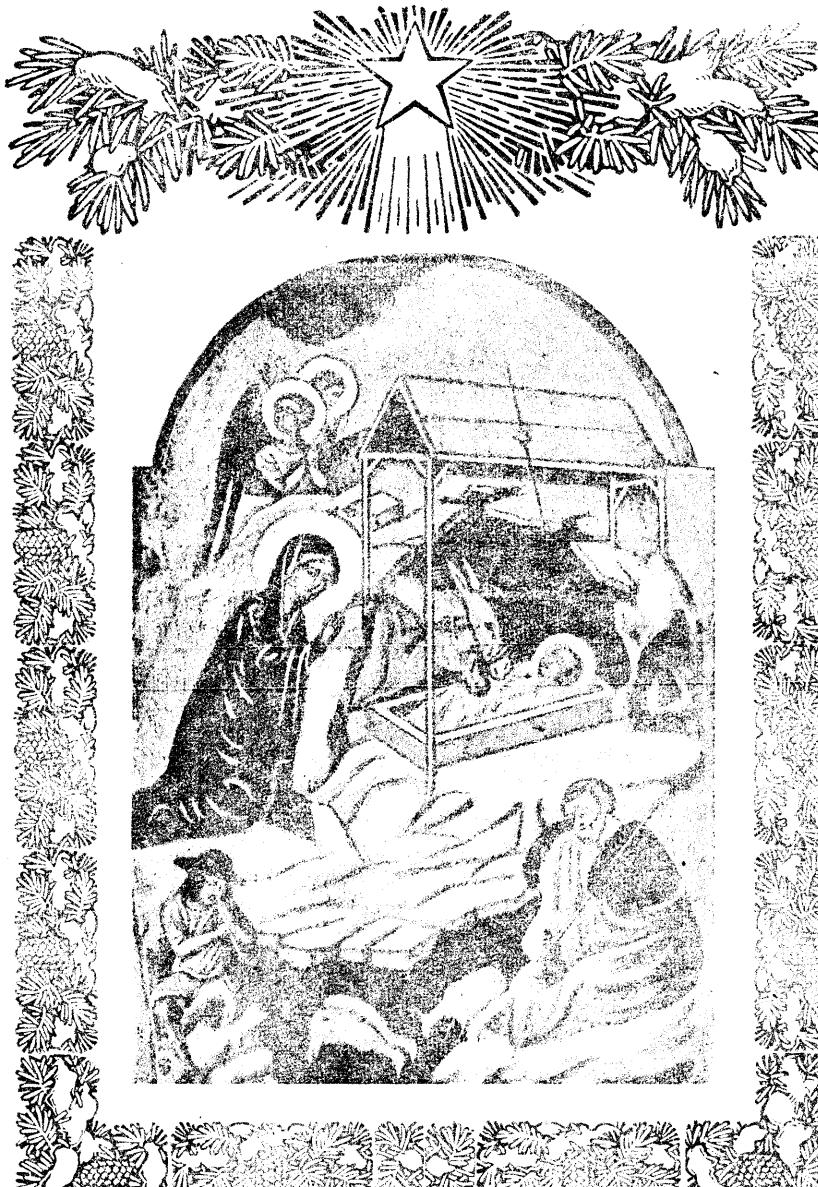
Туціца дзінчынка да маткі й засмы-нае. І сыніць аб дамскіх казачын-хатах, засыпаных пуністым сынегам, і ат-маленькім Хрысцем.

* * *

Каляды вечар — сумы вечар і раз-дасны адначасна. Сумы, бо сінекін-скірд Мароз і прыносяць дзесяці падаркі, ад жалю сорца выгнанца, стогнуну за-вучынца ад дзіціці свайго разумен-ца пось як тут. А ты кашала, мама, што там

на Бацькаўшчыне так пімат сънегу, што

раў, бо ціха засынае вечнымі сномін-камі.

можна схавацца ѹ ім, як у белым пуль-тишыне.

І начынае матка казку-успадыны ѹ дэкаў Бацькаўшчыне. Радасны, бо вось

аб сінезе белым і цудоўнай роднай зі-ме, і аў лесе і пудах у ім у касцідно

ноч, або нахіленых малых хатках у род-ных вёсках, або народзе вілкім і сладу-

ным, што крывавінка ѹ лівавів ворага

матата. «Ах, мама, як прыгожа там

у нашай Бацькаўшчыне, і калі мы ўжо

вернемся дамоў, калі ўжо мы будзем

жыць у сваіх хатках пад сінайшай сін-нічынкай, і пакутніца ѹ ўпікніць і ў сваіх да-

чыненіях з Савецкім Саюзам клалі ві-лікі націк на акцыю дыпламатичную,

пры помочы якой стараліся злагодзіць

сусветнае напружанне, то сінняя ілю-

зіўнай гэтым канчынне разъвейліся. Сін-

нія стала для ўсіх іспыні, што Савецкі Саюз зь візінай націкі на імі-ні-кім

спосабам унікніць на ўласца. І гэтае

сціверджанне лягло ў вяснову на-цікі

на падоўжніх падаркіх, але з цвёрдай на-

важанасцю бараніць сваіх вольнасыці

і заходніх цывілізацый прыняў кінуты

імі вызаў сусветнага камунізму.

Тому мінулі год у публічнымі жыцці

народу праходзіў ужо не пад знакамі

шуканых паразумленій й кампрамі-саў

з Савецкім Саюзам, але пад знакамі

дзіцічных прыгатаваній да ба-боні

роны, пад знакамі кансалідаванія й ка-

рэлігійнія пры помочы розных

абаронных пактаў і міжнародных па-

гадаваній зіркі сіл, пад знакамі ка-

лініальных збрэсніяў. Савецкі Саюз,

шкому дагэтуль піліхамі праландові

дэмагогі й дыпламатичнага шантажу

удзялаліся параліжаваць усе канструк-

тыўныя мерапрыемствы. Захады й ста-

вінкі пазяркілія першыкі ягонымі ава-

ронічнымі плянамі, дазваў поўнае няўда-

чы. Канфэрэнцыя ѹ Сан-Францыско

дэлінадзеяніемірнага дагавору ѿ

шанскімі на якой заходія гаспадар-

стваў халоднікруючыя першыкі па па-

рады і стаілікі дэструкціі, не зварыўшы на не наименшую ўвагу.

Была пэўнае першыкі ягонымі ава-

ронічнымі плянамі, дазваў поўнае няўда-

чы. Нязычайна вялізарны вы-

сілкі робіць у гэтым кірунку Амерыкі,

якая ўсю адказнасць за будучы лёс

вельнага сівету ѹ увесе плянкі аварон-

ічнага сінайскага сінайскага сінайскага

сінайскага сінайскага сінайскага сінайскага

сінай

ВАСІЛЁК І НЕЗАБУДКА

КАЗКА

(Багдановічавым «беларускім вершам»)

Скажы-ж ты мне,
чаму ў табе,
адкуль такая сіла?»
« — Ах, я іна краска, — я дзявіца,
зачаравала чарауница,
жыве за возрами далека,
заведца ведзьма злое Вока...»
І съціхла пазаудкі мова,
ольш скаргі — ан слова!
Адно краско гэтак просьці,
аж сафра на выносцы.
Стайць Васілька спахмурнелы,
карамі гнезву твары осельмі,
на сініх вочках іскры-съязнікі,
жала ім надолі беднай дзяучынкі.
Бывай здарова, незаудка!
Чакай мяне няхутка:
знайсіць я мушу ведзьму злую,
цию я адчарую!»
У малой хатцы з шэрай страхою
льлюць дзед і баба сълезы ракою.
Ужо ў дарожку ўнучак сабраўся,
нізка скланіуся і разьвітауся:
« — Будзьце здаровы ды на тужэце,
а што надзелі ў вонкі зірнече,
добраўкім словам успамінайце
ды што няхутка — не наракайце.»
Ідзе — брыдзе,
па лебядзе
між ніваў ён мяжою,
за луг, ручай,
за цемны гай,
аж зінкі там за гарою.
Хадзіў, гукаў,
усіх пытая —
нідзе не дапытаяся.
За дзевіца гор
у шчыры бор
наршице ен драўся.
Зьдзівіліся заіцы ѹ ваверкі,
ліс, барук вылезлы з норкі,
зівяры і птушкі аблімлі,
гасця паоаць захадзілі.
Спытауся — хорам адказалі,
палянку паказалі
ды ў ногі! — ведзьме паказацца
і вонкі ліс бацца.
А наш Васілька з тварам гордым
выходзіць съмела крокам цвёрдым.
Ідзе так з лесу наш гвой
ды на палянку.
Братка, стой!
Вону хатачка зь сівінной шчаціны
На лапках на курчых,
накрыта пер'ем, шалупою
ды руно лускою.
Хатка скасілася-перакасілася,
быццам з Васількі вельмі зьдзівілася,
то стаце задам, то стане оокам,
адным акенцам съвецці, як вонкам.
Зірне-загіне ведзьма за дзъверы:
« — Чаго шукае тут хлопчык
съмелы?»
Як зарагоча, як засъмлецца,
Ажно па лесе руха насеца
« — Хадзі, сынок,
погуна здалёк,
дык адчарыць зайдзіся,
чакаю тут,
на самы кут
як госьцічак садзіся».
« — Я на ў госьці
к ямосці
і не частавацца,
а на персьцень
жыцці і съмерці —
чараў пазбывацца!»
« — Ну, годзе жартай! — ведзьма як
крыкне,
хто мне папаўся, той больш на пікне,
мусіць спаўніці ён маю вою
і наракаці на сваю долю.»
Засыщчэла толькі ў хаце
і ведзьма на лапаце
цераз комін жывіа,
палянку абкружыла.
Ледзі наш Васілька скамяніўся,
ужо у крузе апінуўся, —
іні бегчы ўперад, ні вярнуцца,
ні ўлева-ўправа павярнуцца.
Злых чараў ведзьмы моц і сіла,
што плут абарадзіла.
Тут заставацца, тут і жыць,
каб ведзьме злой служыць...»
Шчыра гаруе наш Васілёнчак,
бегае мышкай цэлы дзянічак,
есць хлеб зарнёткам, соль па
драбочку.
съпіць на саломцы і пальничку.
А ці ён ляжа, ці ён устане,
з жалю ён сохне, з тугі ён вяне,
на хаце ў ведзьмы ходзіць у смутку
ды ўспамінае ўсё Незабудку.
Як гадзіна,
як часіна,
лета ўсё пралапала
ды імглою
залатою
весені на съвет пала.
Пажаўцельм
лісіцем съпельм
жалицца бярозы
із хмуринак
бел-прыннак
кропіць дождикам-сълёзы.
Паслала ведзьма Васілёнчка
зрываць у лесе ўсе лістоткі,
усе лісточки абтрасаці,
голу зімельку высыцілаці.
Ажно ляціца зязюля з поля:

« — Пакінь ты сум, саколе!

Ты-ж носіш ключ да собскай волі,

што-ж трэба табе болей?»
Пярсыцэнка хутка ён тут шукае,
на палец левай рукі ўзьдзівае
і тэй часыні съціхі ўсе чары,
як уцякаюць ад сонца хмары.
Вось і палінку ён пакідае,
і круг біясцільны — ольш ня тримае.
Васіль на волі, песні съпівае,
што Незабудку ён прывітае.

* * *

О, ие, пастой,
саколік мой!
Назад ты азірніся:
ня лес шуміць,
ня гром грыміць, —
пагоня! — Сыцеражыся!

На ўцёкі
шлях далёкі, —
вону стаіць каліна!

Ня прыймае?

Дык схавае

лепей мо асіна?

Ня хоча і яна дурніца,

бо помсты ведзімай байца...

Млела-дрыжала хлопца сэрца,

аж бачыць ён: вону ювар-дрэуць!

Васілька доўга не прасіўся,

Сам ювар нахіліўся,

Укрыў яго ў сваёй кароне:

тут ведзьма не дагоне!

Яна-ж замком запёrlа хату,

ажэргам села на лапату,

віхром праз комін паднялася

і съвежым съледам панялася.

Стайць чвирона каліца.

« — Скажы мне, дзе хлапчына?»

« — Такіх ніколі ня прыймаю,

асіне пасылаю!»

Імзыцца ведзьма знў ѿмным гаем

і у васіні хлапца пытае.

« — Не, не ў мяне ён, я не схавала,

а пад высокі ювар пасала!»

Ведзьма імзыцца бурай шаленай

проста на ювар горды, зялёны.

Хлапцу аж сэрца біць перастала,

просіць, каб дрэуць не выдавала.

« — Мой юварок,

скажы, кумок,

мо бачу ты хлапчыну?

ня ён сядзіць,

як ліст дрыжыць,

залез на верхавіну?

« — Не, кумка, не!

Яго ў мяне

ня знойдзеш, не чапіся!

Пабег у лес,

на хвою ўзълез,

туды за ім ганіся!»

Зынохала носам Злое Вока,

што тут хлапец сядзіць высоока,

стало карыпць грызцы зубамі

ды рваць кароные кіпцюрамі.

Трашчыць, трасеца ювар крэпкі,

лятиць на лес на цэлы шчапкі

ды гоніць вефер пілавінне.

Загіне Васілёнч, загіне!..

* * *

Аж вону на небе забліщчэла,

белая хмарка заблітела.

Гэта на хмарка: лебедзі-гусі

лятиць з-за мора да Беларусі.

« — Божыя птушкі, лёт зынжэце
і мне вы памажэце,
скіньце па белай, па пярынцы,
із крылаў па пушынцы!»

Лебедзі-гусі ўчулі-пачулі,

Хлопцу па белым пёрку сунулі,

яны-ж на ювар хмарка па палі

ды Васілёнчку крыламі сталі.

Ой, паляцей ён птушкі па волі,

па сінім небе, за горкай няволі.

А ведзьма толькі загаласіла,

што з хлопцам зынкліла ўся чарапу

сіла.

* * *

Ад зор ніжкі,

ад хмар вышыні

леоедзі-гусі лянцелі,

за цемны ган,

за ім ручай,

там на лужочку сели.

« — въваице-ж вы,

мае браты,

тут трэза нам растаца,

бо я лянц,

што сілы меў,

каб з любаю спнаткаца».

На луже пала ужо расіца,

між траўкаў — красачка-дзяўціца

галоуку клоніць на лісточкі

і зачыніле да сну вочки.

Ен тут пярсыцэнак свой выймае,

на палец надзівае,

крануўся зълегку краскі сіней

і кажа: «Будзь дзяучынай!»

І бач! Ці месцы серабрысты

успыў на неба моры чыстым?

Ці гэта зорка заскрыла?

Зара вясёлкі засьвіціла?

Не, гэта строіны стан дзяўчыны,

як зоркі — сіні вочы,

усход ружовы — шчокі каралі

як месяц косаў хвалі!

Ідуць або — рука з рукою —

да нізкай хаткі з шэрай страхою.

А такі пары — не раставаца,

толькі пецы песьні, толькі кахацца.

Як іх там бабка з дзедкам віталі,

як цалавалі,

як віншавалі,

і таго ў казцы не расказаці,

ні таго ў песьні не прасыпаваці.

В. АГАНЁК.

Ад Рэдакцыі: Зъмешчаная вышыні
пээма В. Аганька «Васілёнч і Незабудка» першы раз была друкаваная ў беларускім літаратурным часопісе «Сакавік» (№ 1 з 1947 год). Дзеля таго, што гэны нумар «Сакавік» быў друкаваны сълілым рататарным «друкам», і на маг быць шырака распаўсюджаны сярод беларускага грамадзянства, як і з гэдзічча на баскірскую мастацкую вартастць пээмам, перадрукоўваюць яе гэтта ў «Бацькаўшчыне».

Для Сіб

